

MÔ HÌNH CHÍNH TRỊ NỘI BỘ VÀ ĐẶC TRƯNG CHÍNH SÁCH ĐỐI NGOẠI CỦA CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO*

TRƯƠNG DUY HÒA**

Tóm tắt: Cộng hòa Dân chủ Nhân dân (CHDCND) Lào ra đời được 47 năm (1975-2022) và đã đạt được nhiều thành tựu nổi bật trong xây dựng đất nước. Đây là quốc gia có tình hình chính trị nội bộ và chính sách đối ngoại khá ổn định, kinh tế đang từng bước phát triển, có vai trò và vị thế quốc tế ngày càng gia tăng. Với vị trí địa lý không giáp biển và nằm lọt vào giữa những nước láng giềng có tiềm lực to lớn hơn mình về nhiều mặt, Lào luôn có những chính sách đối nội và đối ngoại hợp lý, khôn khéo trong bối cảnh khu vực và quốc tế ngày càng có nhiều biến đổi phức tạp, khó lường. Bằng phương pháp tiếp cận hệ thống và dựa trên các tư liệu đáng tin cậy, bài viết phân tích khái quát đặc điểm của mô hình chính trị nội bộ ở nước CHDCND Lào trên một số khía cạnh căn bản, đồng thời chỉ ra một số đặc trưng chủ yếu trong chính sách đối ngoại của Lào hiện nay. Từ đó, tác giả rút ra một số nhận xét về bản chất của chế độ chính trị Lào và đường lối chính sách đối ngoại dài hạn mà nước này đang hướng tới.

Từ khóa: Lào, Chính trị nội bộ Lào, Chính sách đối ngoại Lào.

Mở đầu

Cộng hòa Dân chủ Nhân dân (CHDCND) Lào là nước láng giềng phía tây có quan hệ rất gần gũi với Việt Nam. Trải qua gần 47 năm xây dựng và phát triển đất nước (1975-2022), chế độ dân chủ nhân dân Lào ngày càng được hoàn thiện và ổn định, được nhân dân Lào tin tưởng và gắn bó. Bản chất vì dân của chế độ chính trị Lào

đang được người dân ủng hộ và được đánh giá cao. Bên cạnh đó, quan hệ đối ngoại của Lào cũng phát triển mạnh mẽ và đạt được nhiều thành tựu đáng trân trọng. Bài viết này góp phần phân tích những nét căn bản của mô hình chính trị nội bộ Lào hiện nay - một mô hình khá khác biệt với phần lớn các nước Đông Nam Á còn lại, và chỉ ra những đặc trưng chủ yếu của chính sách đối ngoại hiện đại Lào. Từ đó, giúp người đọc

* Bài viết này là kết quả nghiên cứu chuyên đề từ Đề tài cấp Bộ năm 2021 - 2022: "Tình hình chính trị, đối ngoại, kinh tế, xã hội của nước CHDCND Lào giai đoạn 2011 - 2021 và hàm ý chính sách cho Việt Nam" do TS. Nguyễn Ngọc Lan làm Chủ nhiệm.

** TS. Trương Duy Hòa, Nghiên cứu viên Cao cấp, Viện Nghiên cứu Đông Nam Á

hiểu rõ hệ thống chính trị nội bộ Lào và xu hướng phát triển quan hệ đối ngoại của CHDCND Lào trong những năm tới.

1. Mô hình chính trị nội bộ Lào

1.1. Hệ thống chính trị nội bộ Lào

Hệ thống chính trị nội bộ ở nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân (CHDCND) Lào bao gồm các cơ quan Đảng, Nhà nước, Chính phủ, Mặt trận và các tổ chức đoàn thể - xã hội, nghề nghiệp... được thành lập, xây dựng và phát triển qua các chặng đường rất gian nan của cách mạng Lào. Cho đến nay, về cơ bản, hệ thống chính trị Lào từ trung ương đến địa phương đang dần được hoàn thiện và được lãnh đạo toàn diện bởi Đảng Nhân dân Cách mạng Lào (Đảng NDCM Lào).

- **Đảng NDCM Lào:** Là chính đảng duy nhất ở Lào, thành lập ngày 22/3/1955, có tiền thân là Đảng Cộng sản Đông Dương. Cho đến nay, Đảng NDCM Lào đã tổ chức 11 kỳ Đại hội. Ông Cayxon Phomvihane làm Tổng Bí thư và Chủ tịch Ban Chấp hành Trung ương Đảng từ khoá I (1955) đến khoá V (1991). Ông Khamtay Xiphandon làm Chủ tịch Đảng từ khoá VI (1996) đến khoá VII (2001). Ông Chummaly Xaynaxon làm Tổng Bí thư từ khoá VIII (2006) đến khoá IX (2011). Ông Bounnhang Vorachith làm Tổng Bí thư khoá X (2016) và ông Thongloun Sisoulith được bầu làm Tổng Bí thư tại Đại hội Đảng khoá XI, nhiệm kỳ 2021-2026, tổ chức vào tháng 01/2021. Đại hội Đảng NDCM Lào khoá XI (2021) vừa qua đã bầu ra Ban Chấp hành Trung ương gồm 71 ủy viên chính thức và 10 ủy viên dự khuyết, với Bộ chính trị gồm 13 người và Ban Bí thư gồm 9 người⁽¹⁾. Tổ chức Đảng NDCM Lào gồm 4 cấp: Trung ương, Tỉnh, Mường

(Huyện), Bản và hoạt động theo nguyên tắc tập trung dân chủ⁽²⁾.

Là một chính đảng cách mạng lấy chủ nghĩa Mác - Lênin làm nền tảng tư tưởng, có lịch sử vẻ vang chiến đấu hy sinh vì sự nghiệp giải phóng nhân dân Lào thoát khỏi ách đô hộ của chế độ thực dân/đế quốc, đem lại nền độc lập, tự do thực sự cho đất nước, Đảng NDCM Lào được nhân dân tín nhiệm và thừa nhận là lực lượng lãnh đạo chân chính duy nhất của xã hội Lào.

- **Quốc hội Lào:** Quốc hội Lào là cơ quan quyền lực cao nhất, do nhân dân trực tiếp bầu ra, đại diện cho lợi ích của nhân dân; là cơ quan lập pháp, quyết định các vấn đề quan trọng của đất nước, kiểm tra, giám sát hoạt động của cơ quan hành pháp, toà án nhân dân và viện kiểm sát nhân dân. Quốc hội Lào có quyền bầu hoặc bãi nhiệm Chủ tịch Quốc hội, Phó Chủ tịch Quốc hội, các uỷ viên Ban Thường vụ Quốc hội; bầu hoặc bãi nhiệm Chủ tịch nước, Phó Chủ tịch nước theo kiến nghị của Ban thường vụ Quốc hội; xem xét thông qua kiến nghị bổ nhiệm hoặc bãi nhiệm Thủ tướng Chính phủ, Chánh án Toà án Nhân dân Tối cao, Viện trưởng Viện Kiểm sát Nhân dân Tối cao theo đề nghị của Chủ tịch nước; xem xét và thông qua cơ cấu bộ máy của Chính phủ; bổ nhiệm hoặc bãi nhiệm thành viên Chính phủ theo đề nghị của Thủ tướng Chính phủ. Mỗi khoá Quốc hội có nhiệm kỳ 5 năm. Quốc hội Lào khoá VII (2011-2015) và khoá VIII (2016 - 2021) do bà Pany Yathotu làm Chủ tịch. Quốc hội Lào khoá IX hiện nay (2021 - 2026) đã bầu ra 164 đại biểu, trong đó có 36 đại biểu nữ (chiếm 21,95%) và ông Xayxomphon Phomvihane được bầu làm Chủ tịch⁽³⁾.

- **Nhà nước Lào:** Chủ tịch nước là người đứng đầu nhà nước, được Quốc hội

bầu với số phiếu chấp thuận của ít nhất 2/3 tổng số đại biểu Quốc hội. Chủ tịch nước có nhiệm kỳ 5 năm. Chủ tịch nước kiến nghị lên Quốc hội để bổ nhiệm hoặc bãi nhiệm Thủ tướng Chính phủ; bổ nhiệm, điều chuyển hoặc cách chức thành viên Chính phủ sau khi Quốc hội đã thông qua; bổ nhiệm hoặc cách chức Phó Chánh án Tòa án Nhân dân Tối cao trên cơ sở kiến nghị của Chánh án Tòa án Nhân dân Tối cao; bổ nhiệm hoặc cách chức Phó Viện trưởng Viện Kiểm sát Nhân dân Tối cao trên cơ sở kiến nghị của Viện trưởng Viện Kiểm sát Nhân dân Tối cao; bổ nhiệm, điều chuyển hoặc cách chức Tỉnh trưởng, Đô trưởng trên cơ sở kiến nghị của Thủ tướng Chính phủ. Chủ tịch nước ban hành Hiến pháp và Luật pháp sau khi được Quốc hội thông qua; ra Sắc lệnh và Pháp lệnh; quyết định trao tặng Huân, Huy chương; ân xá cho phạm nhân.

- **Chính phủ Lào:** Chính phủ Lào là cơ quan hành pháp cao nhất của nước CHD-CND Lào. Chính phủ quản lý thống nhất việc thực hiện nhiệm vụ công trên tất cả các lĩnh vực: chính trị, kinh tế, an ninh - quốc phòng, ngoại giao, văn hoá - xã hội, giáo dục đào tạo, y tế... Chính phủ có nghĩa vụ thực hiện hiến pháp, pháp luật, Nghị quyết của Quốc hội, Nghị định và Sắc lệnh của Chủ tịch nước. Chính phủ bao gồm Thủ tướng, Phó Thủ tướng, Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang Bộ với nhiệm kỳ công tác theo nhiệm kỳ của Quốc hội. Nội các Lào hiện nay gồm 28 thành viên, với 18 Bộ và 3 cơ quan ngang Bộ.

- **Chính quyền địa phương:** Chính quyền địa phương của Lào được chia thành 3 cấp: Tỉnh, Mường (Huyện) và Bản. Cấp tỉnh bao gồm Tỉnh và Thành phố. Cấp Mường bao gồm Mường và Thị xã. Người đứng đầu Tỉnh là Tỉnh trưởng, đứng đầu

thành phố là Đô trưởng. Mường có Mường trưởng và Bản có Trưởng Bản. Các Tỉnh trưởng/Đô trưởng thường giữ chức Bí thư Tỉnh ủy/Thành ủy. Ở cấp Mường và Bản cũng có cơ cấu tương tự như vậy.

- **Tòa án nhân dân:** Là cơ quan xét xử của Nhà nước, bao gồm: Tòa án nhân dân tối cao, Tòa Phúc thẩm, Tòa án nhân dân tỉnh/thành phố, Tòa án nhân dân Mường, Tòa án Quân sự. Tòa án nhân dân tối cao là cơ quan xét xử cao nhất của Nhà nước Lào. Tòa án nhân dân tối cao quản lý về mặt hành chính đối với Tòa án nhân dân các cấp, Tòa án Quân sự và thực hiện việc kiểm tra xét xử của các Tòa án trong hệ thống tòa nói trên. Chánh án Tòa án nhân dân tối cao do Quốc hội Lào bổ nhiệm trên cơ sở đề nghị của Chủ tịch nước. Phó Chánh án Tòa án nhân dân tối cao do Chủ tịch nước bổ nhiệm hoặc cách chức trên cơ sở kiến nghị của Chánh án Tòa án nhân dân tối cao.

- **Viện kiểm sát nhân dân tối cao:** Là cơ quan chính trị của Lào kiểm sát việc thực thi pháp luật, bao gồm: Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân cấp phúc thẩm, Viện kiểm sát nhân dân Tỉnh/Thành phố, Viện Kiểm sát nhân dân Mường, Viện Kiểm sát Quân sự. Viện Kiểm sát nhân dân tối cao chỉ đạo việc hoạt động của cơ quan kiểm sát nhân dân các cấp. Phó Viện trưởng Viện Kiểm sát nhân dân tối cao do Chủ tịch nước bổ nhiệm hoặc cách chức trên cơ sở kiến nghị của Viện trưởng Viện Kiểm sát nhân dân tối cao.

- **Các tổ chức chính trị - xã hội và đoàn thể nhân dân:** Ở Lào, các hình thái tổ chức này bao gồm: Mặt trận Lào xây dựng đất nước, Công đoàn, Đoàn Thanh niên Nhân dân Cách mạng Lào, Hội phụ

nữ, Hội cựu chiến binh, nhiều tổ chức xã hội, nghề nghiệp và các đoàn thể nhân dân khác.

1.2. Đặc điểm chung của mô hình chính trị nội bộ Lào

Lào là nhà nước dân chủ nhân dân. Đó là nhà nước mà báo chí Lào vẫn luôn diễn đạt và trích dẫn là: “*nhà nước của dân, do dân, vì dân*”, bao gồm nhiều tầng lớp trong xã hội; trong đó công nhân, nông dân và trí thức là lực lượng nòng cốt. Nhà nước bảo vệ quyền tự do và quyền dân chủ của người dân. Nhà nước Lào quản lý xã hội bằng hiến pháp và pháp luật⁽⁴⁾. Chế độ dân chủ nhân dân ở Lào do Đảng NDCM Lào lãnh đạo⁽⁵⁾. Đảng NDCM Lào chủ trương xây dựng một nước Lào “*hòa bình, độc lập, thống nhất, dân chủ và thịnh vượng*” và coi đó là nội dung XHCN mà Lào phấn đấu để đạt được về lâu dài.

Mô hình thể chế chính trị Lào được tổ chức theo 4 cấp: Trung ương, Tỉnh, Mương/Huyện và Bản, theo nguyên tắc tập trung dân chủ, nhưng nhất nguyên về quyền lực chính trị ở người đứng đầu mỗi cấp, như: Tổng Bí thư kiêm Chủ tịch nước, Bí thư Tỉnh ủy/Thành ủy kiêm Tỉnh trưởng/Đô trưởng (ngoại trừ một vài trường hợp cá biệt). Cũng tương tự như vậy ở lãnh đạo cấp Mương và cấp Bản. Hệ thống chính trị ở Lào do Đảng NDCM Lào thống nhất lãnh đạo từ trung ương đến địa phương, được tổ chức theo 3 kênh: Đảng, Nhà nước và Mặt trận Lào xây dựng đất nước. Nhà nước ở đây bao gồm Chủ tịch nước và cơ quan giúp việc của Chủ tịch nước, Quốc hội, Chính phủ và chính quyền các cấp. Còn Mặt trận Lào xây dựng đất nước bao gồm các tổ chức chính trị - xã hội, đoàn thể thành viên như: Thanh niên, Phụ nữ, Công đoàn, các Hội hữu nghị, các Hội

nghề nghiệp... Các kênh trong hệ thống chính trị Lào đều có bộ máy tổ chức thống nhất từ trung ương đến địa phương; trong đó, nhân sự ban lãnh đạo ở mỗi cấp đều do Đảng đề cử hoặc bố trí.

Để bảo đảm nhân sự lựa chọn của Đảng được bố trí vào đúng các chức danh lãnh đạo ở hai kênh Nhà nước và Mặt trận, nhiệm kỳ và thời gian tiến hành Đại hội toàn quốc của Đảng được sắp xếp trùng khớp với nhiệm kỳ và thời gian tiến hành Tổng tuyển cử bầu Quốc hội và Đại hội của Mặt trận, trong đó Đại hội Đảng ở các cấp Tỉnh, Mương và Bản được tiến hành trước để tiến tới Đại hội đại biểu Đảng toàn quốc. Trên cơ sở đó, các quyết định của Đảng về bố trí nhân sự được chuyển hóa vào kết quả bầu chọn nhân sự các chức danh lãnh đạo Quốc hội trong Tổng tuyển cử, cũng như trong kết quả Quốc hội bầu chọn nhân sự vào các chức danh Chủ tịch nước, Phó Chủ tịch nước; phê chuẩn nhân sự Thủ tướng, Phó Thủ tướng, các thành viên Chính phủ; bầu chọn nhân sự lãnh đạo các Ủy ban của Quốc hội; cử Tỉnh trưởng, Phó Tỉnh trưởng để các cấp này cử tiếp người đứng đầu cấp Mương và Bản. Đảng cũng lãnh đạo trực tiếp và tuyệt đối các lực lượng vũ trang nhân dân. Lãnh đạo cấp cao chủ chốt của Đảng trực tiếp đứng đầu Đảng ủy Quân sự Trung ương và Đảng ủy An ninh Trung ương. Các Ủy viên Bộ Chính trị của Đảng NDCM Lào trực tiếp nắm các Khối Tư tưởng - Lý luận - Chính trị, Dân vận - Dân tộc - Tôn giáo, Văn hóa- Nghệ thuật - Truyền thông.

Mô hình chính trị trên đây có điểm mạnh cơ bản là nó đảm bảo cho Đảng NDCM Lào triển khai trong thực tế quyền lãnh đạo toàn diện đối với toàn bộ hệ thống chính trị đất nước, kiểm soát tuyệt đối các lực lượng vũ trang (gồm quân đội và

công an) với tư cách là công cụ của đảng cầm quyền và của chế độ chính trị - xã hội do Đảng xây dựng và lãnh đạo.

Vào đầu năm 2021, Lào tổ chức Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XI để bầu ra Ban lãnh đạo nhiệm kỳ 2021-2026, tiến hành bầu cử Quốc hội Khóa IX và đất nước đã có sự thay đổi nhân sự trên cả bốn chức danh; trong đó, ông Thonglun Sisoulith được bầu làm Tổng Bí thư Đảng kiêm Chủ tịch nước, ông Xayxomphon Phomvihane đảm nhiệm chức vụ Chủ tịch Quốc hội và ông Phankham Viphavanh làm Thủ tướng Chính phủ. Về đường lối, Đại hội Khóa XI khẳng định tiếp tục đường lối đổi mới toàn diện đất nước và hội nhập quốc tế sâu rộng; hoàn thiện và phát triển chế độ dân chủ nhân dân, đưa Lào thoát khỏi tình trạng kém phát triển, tạo tiền đề từng bước trong định hướng xây dựng CNXH.

1.3. Một số hạn chế phát sinh từ mô hình chính trị nội bộ Lào

Với đặc điểm chung như trên, ưu điểm cơ bản của mô hình chính trị nội bộ Lào là tính thống nhất cao. Trong mọi trường hợp, Đảng và Nhà nước Lào có thể huy động được sức người, sức của cho những mục tiêu và nhiệm vụ to lớn của quốc gia. Tuy nhiên, mô hình thể chế chính trị được vận hành ở Lào có xuất phát điểm kinh tế - xã hội tương đối lạc hậu, do một đảng duy nhất cầm quyền, đã và đang gặp phải một số hạn chế và thách thức nhất định.

Trước hết, sự năng động và tính hiệu quả của các hoạt động kinh tế - xã hội ở Lào nhìn chung còn thấp do sự đổi mới về chính trị còn chậm, chưa đồng bộ và chưa theo kịp với đổi mới kinh tế, nhất là đổi mới về tổ chức, thể chế, cơ chế, chính sách trong hoạt động chính trị, kinh tế, văn hóa - xã hội. Hệ thống chính trị Lào vẫn còn công

kênh, hiệu lực, hiệu quả hoạt động còn thấp, chưa ngang tầm với nhiệm vụ mà Đảng và Chính phủ Lào đặt ra. Hạn chế này phần lớn cũng là do tính chịu trách nhiệm của từng cá nhân lãnh đạo trong hệ thống chính trị chưa cao. Thêm vào đó, biên chế của hệ thống chính trị ngày càng gia tăng, nhưng chất lượng công vụ nhìn chung còn thấp, chưa đáp ứng được đòi hỏi của yêu cầu đổi mới và hội nhập quốc tế.

Việc xây dựng, hoàn thiện nhà nước pháp quyền XHCN ở Lào tuy có nhiều tiến bộ, song cũng còn nhiều hạn chế. Nguyên tắc kiểm soát quyền lực nhà nước còn nhiều bất cập. Số lượng các văn bản luật ngày càng gia tăng nhưng hiệu lực pháp lý chưa cao. Việc phát huy dân chủ ở mọi ngành, mọi cấp chưa đi liền với bảo đảm kỷ cương, kỷ luật và pháp luật. Hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước Lào còn nhiều hạn chế; cải cách hành chính còn chậm chạp, cải cách tư pháp còn nhiều lúng túng...

Thứ hai, vấn đề tham nhũng, hối lộ, lãng phí có chiều hướng gia tăng

Hiện nay, song song với với những thành tựu đạt được trong lĩnh vực kinh tế - xã hội, nạn tham nhũng, hối lộ, lãng phí trong hệ thống công quyền và khu vực kinh tế nhà nước ở Lào đang là một vấn đề nhức nhối. Vì thế, phòng chống tham nhũng, hối lộ đang trở thành trọng điểm công tác của các cơ quan Đảng, Nhà nước, Quốc hội và Chính phủ Lào từ sau Đại hội X (2016) và XI (2021). Bên cạnh tham nhũng, tệ lãng phí, xài sang cũng là một vấn nạn trong các cơ quan công quyền, làm tổn hại không nhỏ đến ngân sách nhà nước.

Tham nhũng, hối lộ ở Lào tồn tại dưới nhiều hình thức. Có nhiều trường hợp tham nhũng kiểu tập thể hoặc theo nhóm. Có những trường hợp tham nhũng do coi

thường pháp luật, không sợ bị bắt vì có thể lực chống lưng⁽⁶⁾. Tình trạng này tồn tại từ lâu. Mặc dù Lào có Luật Chống tham nhũng từ 2012 nhưng vấn nạn này rất khó giải quyết. Chỉ tới khi Thủ tướng Thongloun Sisoulith lên nắm quyền hành pháp (04/2016) từ sau Đại hội X (01/2016), một *Nghị định về phòng chống tham nhũng* mới được ban hành và triển khai quyết liệt⁽⁷⁾.

Như vậy, vấn nạn tham nhũng, hối lộ có thể tác động tiêu cực tới bộ mặt quốc gia, làm giảm niềm tin ở nhân dân và bạn bè quốc tế đối với hình ảnh của nhà nước Lào. Nếu không phòng và chống triệt để vấn nạn này, bộ mặt quốc gia của CHDCND Lào sẽ ảnh hưởng nghiêm trọng.

Thứ ba, vấn đề suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống của không ít cán bộ, đảng viên trong nội bộ ở Lào:

Cùng với tình trạng tham nhũng, hối lộ, lãng phí, vấn đề suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống của nhiều cán bộ, đảng viên trong nội bộ Đảng và Nhà nước Lào đã được dư luận báo chí Lào chỉ rõ với những biểu hiện khá đa dạng. Tình trạng này có ở một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên của Đảng, Nhà nước Lào và diễn biến ngày càng phức tạp đã khiến không ít người có chức có quyền bị kỷ luật⁽⁸⁾.

Rõ ràng, tệ tham nhũng và suy thoái về chính trị tư tưởng đang là vấn đề hết sức nguy hiểm, diễn biến khó lường, có thể tác động tiêu cực tới sự đoàn kết thống nhất giữa Đảng, Nhà nước với nhân dân Lào. Nếu không được ngăn chặn và đẩy lùi, vấn nạn to lớn này có thể đặt ra nhiều thách thức đối với hệ thống chính trị nội bộ Lào.

2. Đặc trưng của chính sách đối ngoại Lào

Chính sách đối ngoại thường được coi là cánh tay nối dài của chính sách đối nội của một quốc gia. Vai trò của chính sách đối ngoại ngày càng trở nên quan trọng, đặc biệt trong thời đại toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế. Chính sách đối ngoại của một quốc gia thường được hoạch định bởi bộ máy chính trị cao nhất của quốc gia đó. Mỗi quốc gia, mỗi thể chế chính trị khác nhau lại có cách cấu tạo bộ máy hoạch định chính sách đối ngoại khác nhau. Nhìn chung, các nhân tố chủ chốt sau đây góp phần quyết định chính sách đối ngoại của một quốc gia: i) Thế và lực của quốc gia trên trường quốc tế; ii) Tình hình chính trị và an ninh thế giới; iii) Mục tiêu mà quốc gia mong muốn đạt được; iv) Ảnh hưởng của bộ máy hoạch định chính sách đối ngoại; v) Các nhân tố chính trị nội bộ (nhóm lợi ích, công luận, giới truyền thông...). Chính sách đối ngoại của các nước lớn, hoặc của các cường quốc khu vực, luôn được các quốc gia khác quan tâm đặc biệt, bởi chính sách đối ngoại của họ không chỉ liên quan đến lợi ích của các quốc gia đó, mà còn có khả năng tác động rất lớn đến hòa bình, ổn định và phát triển của cả khu vực và thế giới.

Đối với các quốc gia vừa và nhỏ như Lào, chính sách đối ngoại của họ cũng cho thấy, quốc gia nào là đối tác mà họ ưu tiên, đâu là định hướng và vấn đề chiến lược mà họ quan tâm. Căn cứ vào nội hàm chính sách đối ngoại và căn cứ vào thực tiễn hoạch định đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước Lào thông qua các văn kiện, nghị quyết của các kỳ Đại hội Đảng NDCM Lào, cũng như qua các báo cáo, tuyên bố, phát biểu... của các cơ quan quyền lực nhà nước và các nhà lãnh đạo Lào; tình hình thực tiễn đối ngoại được triển khai trong quan hệ giữa Lào với các nước khác,

chúng ta có thể hiểu được cơ bản về đặc trưng chính sách đối ngoại của Lào.

Về đại thể, hiện nay Lào thực hiện chính sách ngoại giao toàn diện, thiết thực và linh hoạt. Sau khi thành lập nước CHDCND Lào tháng 12/1975, Đảng NDCM Lào thực hiện chính sách ngoại giao “ngiên về” Việt Nam và Liên Xô. Tuy nhiên, sau khi Chiến tranh Lạnh kết thúc, Lào đã chuyển sang thực hiện chính sách ngoại giao tích cực và linh hoạt hơn, nỗ lực phát triển quan hệ hữu nghị với nhiều nước. Tháng 3/2011, tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng, Lào đã đưa ra chính sách ngoại giao “năm đa” gồm: đa dạng hóa, đa phương diện, đa phương hóa, đa tầng nấc và đa hình thức. Tại Đại hội X (01/2016), đặc biệt là Đại hội XI (01/2021) gần đây, Đảng NDCM Lào đã khẳng định lại đường lối kiên trì ngoại giao hòa bình, độc lập, hữu nghị và hợp tác; triển khai hợp tác đối ngoại toàn diện, đa tầng nấc, đa lĩnh vực.

Nội dung quan trọng trong chính sách đối ngoại của Lào là tăng cường mối liên hệ kinh tế với thế giới, tích cực tìm kiếm đầu tư và viện trợ từ bên ngoài, tăng cường mở rộng thị trường quốc tế, coi phát triển kinh tế trong nước và nâng cao mức sống của người dân là biện pháp quan trọng để củng cố chính quyền XHCN và địa vị cầm quyền hợp pháp của Đảng NDCM Lào. Trong bối cảnh của đường lối chính sách đối ngoại này, Lào thường giữ thái độ “im lặng” đối với các tranh chấp quốc tế có mối liên hệ không lớn đối với nước mình, cố gắng không làm mất lòng bất kỳ bên nào, để tránh ảnh hưởng đến sự triển khai của chính sách ngoại giao toàn diện. Ví dụ, trong vấn đề Biển Đông, với tư cách là quốc gia thành viên của ASEAN, Lào cố gắng giữ vai trò trung lập, không đứng về

bên nào trong tranh chấp giữa Trung Quốc và một số nước ASEAN (Việt Nam, Philippines...) và khi cần lên tiếng thì kêu gọi các nước có tranh chấp giải quyết vấn đề với nhau, kiềm chế tối đa để tránh làm phức tạp thêm tình hình tranh chấp.

Đối với các nước lớn (như Mỹ, Trung Quốc, Nga, EU, Nhật Bản, Ấn Độ), hiện nay Lào có quan hệ chính thức với tất cả, nhưng mức độ quan hệ với từng nước rất khác nhau phụ thuộc vào mục tiêu của mỗi quan hệ tương tác thực tế giữa Lào với nước lớn đó, và cũng phụ thuộc vào cách nhìn nhận vai trò quan trọng của Lào đối với từng nước lớn như thế nào.

Nhìn chung, mục tiêu chính sách đối ngoại của Lào đối với các nước lớn là tận dụng tối đa vị thế địa chính trị của Lào nhằm thu hút sự trợ giúp của các nước lớn cho mục tiêu phát triển toàn diện của Lào nhằm tối đa hóa lợi ích cho Lào, cũng như nhằm gia tăng vị thế của Lào trong khu vực và thế giới. Căn cứ vào mục tiêu đó, có thể thấy, Lào có quan hệ khá toàn diện trước hết với Trung Quốc, tiếp theo đó là Nhật Bản, Mỹ, Nga, Ấn Độ, EU.

Đối với Trung Quốc: Lào không những là nước láng giềng có chung biên giới (505 km), mà còn là nước có cùng thể chế chính trị XHCN với Trung Quốc nên đương nhiên đây là mối quan hệ gần gũi và thân thiện nhất xét ở cấp độ giữa một nước nhỏ và một nước lớn. Trung Quốc cũng là nước có quan hệ thương mại và đầu tư với Lào đang phát triển mạnh mẽ và cũng là nước viện trợ ODA lớn nhất cho Lào những năm gần đây⁽⁹⁾.

Có thể nói, Lào gần gũi với Trung Quốc ở mức độ thân thiết chỉ xếp sau Việt Nam với các chuyến thăm dày đặc lẫn nhau của lãnh đạo cấp cao hai nước, lãnh đạo các bộ,

ngành, địa phương và doanh nghiệp. Các lãnh đạo cấp cao nhất của Trung Quốc như Giang Trạch Dân, Hồ Cẩm Đào, Tập Cận Bình đều đã tới thăm Lào; đặc biệt Chủ tịch Tập Cận Bình đã tới Lào 2 lần vào năm 2010 và năm 2016. Trong con mắt người Lào, Trung Quốc là một cường quốc với tiềm năng khổng lồ về nhiều mặt có thể đáp ứng mọi yêu cầu của Lào về phát triển kinh tế - xã hội và giúp Lào thoát khỏi tình trạng kém phát triển. Vì vậy, cho đến nay, về mặt chính sách, hai nước luôn có sự đồng thuận trong các sáng kiến về hợp tác và phát triển trên tất cả các kênh: Đảng, Nhà nước, các tổ chức đoàn thể, doanh nghiệp... Rõ ràng, đối với Lào, Trung Quốc là chỗ dựa khá vững chắc, với khả năng tài chính dư thừa, họ sẵn sàng đáp ứng mọi nhu cầu của Lào.

Đối với Mỹ: Từ năm 1975 cho tới đầu thế kỷ XXI, quan hệ giữa Lào và Mỹ rất lạnh nhạt. Cả hai dường như cũng không hào hứng lắm trong việc thúc đẩy quan hệ song phương. Từ sau Đại hội VIII của Đảng NDCM Lào (năm 2006), mối quan hệ với Mỹ mới dần được coi trọng ở Lào. Đặc biệt, từ sau chuyến thăm tới Mỹ của Phó Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Ngoại giao Lào lúc đó là Thongloun Sisoulith (năm 2010) thì quan hệ giữa hai nước mới được củng cố và cải thiện rõ nét.

Có thể nói, so với các nước láng giềng của Lào như Thái Lan, Việt Nam và Trung Quốc, sự hiện diện của Mỹ tại Lào dường như chưa đáng kể. Về phía Mỹ, nước này nhìn nhận Lào như một đối tác quá nhỏ bé nằm lọt thỏm giữa trung tâm bán đảo Đông Dương với các nước láng giềng mạnh hơn bao bọc xung quanh nên chưa phải là đối tác cần quan tâm đặc biệt. Còn về phía Lào, do ký ức quá đau thương của chiến

tranh trước đây và mặc cảm về vai trò nhỏ bé của mình trong con mắt của siêu cường Mỹ, nên Lào cũng chẳng vội vã gì trong việc “làm thân” với nước này. Tuy nhiên, trong bối cảnh hiện nay, khi hội nhập ASEAN và thế giới được đẩy mạnh, vị thế địa chiến lược của Lào ngày càng trở nên quan trọng đối với cả khu vực Đông Nam Á và thế giới, đã làm cho người Mỹ có cái nhìn tích cực hơn đối với Lào và bản thân Lào cũng muốn cải thiện quan hệ với Mỹ để cân bằng mối quan hệ với Trung Quốc.

Nhân dịp tham dự Hội nghị cấp cao ASEAN - Mỹ được tổ chức tại Lào tháng 9/2016, Tổng thống Mỹ Barack Obama đã có chuyến thăm Lào đầu tiên ở cấp cao nhất. Chuyến thăm của ông B. Obama là dấu hiệu cho thấy Mỹ đang nỗ lực hàn gắn quá khứ chiến tranh để hướng tới đẩy mạnh hợp tác song phương với quốc gia Đông Nam Á này.

Có thể nói, thực chất lợi ích của Mỹ hiện nay ở Lào có nhiều điểm tương đồng với lợi ích của Thái Lan, Nhật Bản, Hàn Quốc, Australia và các nước phương Tây khác vì họ là đồng minh với nhau. Điểm chung nhất là cả Mỹ, Thái Lan và các nước phương Tây khác đều có những dính líu chặt chẽ trong quá khứ chiến tranh đối với Lào, và từ năm 1975 đến nay, việc Lào lựa chọn chế độ chính trị độc đảng và “định hướng phát triển XHCN” là không phù hợp với lợi ích lâu dài của Mỹ, Thái Lan và các nước phương Tây nói chung. Vì vậy, có thể thấy, cả Mỹ, Thái Lan và các nước phương Tây khác đều có chung chủ trương là tăng cường ảnh hưởng chính trị và kinh tế tại Lào, cùng nhau phối hợp nhằm chuyển hóa chế độ chính trị tại Lào, cùng thi hành chính sách hai mặt trong quan hệ với Lào, trong đó vừa viện trợ, đầu tư, buôn bán vừa

gây sức ép tổng hợp để có thể chuyển hóa thể chế chính trị Lào từ trong nội bộ. Đây có lẽ là chủ trương lâu dài và nhất quán của Mỹ và các nước đồng minh đối với Lào.

Về phía Lào, với thể chế chính trị độc đảng và định hướng XHCN, vô hình trung, cũng gây khó khăn cho Lào trong việc xích lại gần hơn với Mỹ và rất dễ bị Trung Quốc lợi dụng cho các mục tiêu địa chính trị lâu dài của họ.

Đối với Nhật Bản: Nhật Bản luôn là nhà cung cấp viện trợ ODA lớn nhất cho Lào và Lào có quan hệ khá gắn bó với Nhật Bản về mọi mặt, nhất là lĩnh vực giáo dục - đào tạo. Nhiều thanh niên Lào có điều kiện về tài chính cũng coi Nhật Bản là một trong những địa điểm du học tốt nhất. Thúc đẩy quan hệ toàn diện giữa Lào với Nhật Bản luôn làm mục tiêu nhất quán của Chính phủ Lào.

Đối với Nga: Cũng như Việt Nam, Lào có mối thiện cảm với Nga. Nga là nước lớn và có nhiều quan hệ gắn bó với Lào dưới thời Chiến tranh Lạnh. Tuy nhiên, hiện nay do ở quá xa và Nga đang có quá nhiều mối quan tâm "sát sườn" hơn với châu Âu và Trung Á nên việc quan tâm tới Lào đang bị Nga coi nhẹ. Về phía Lào, mối quan hệ với Nga nếu được cải thiện, cũng sẽ góp phần gia tăng đáng kể vị thế của Lào trong quan hệ quốc tế.

Đối với Cộng đồng ASEAN (AC): Trong thực tế, AC hiện nay được cho là quan trọng và gắn gũi nhất đối với Lào nên Lào luôn tăng cường thúc đẩy AC, luôn coi ASEAN là diễn đàn quan trọng để Lào thể hiện năng lực ngoại giao, phát huy vai trò khu vực và nâng cao ảnh hưởng quốc tế của mình. Lào là thành viên của AC nên quan hệ giữa Lào với các nước thuộc AC nằm trong khung khổ hợp tác ASEAN. Tuy

nhiên, trong số các nước AC, Việt Nam và Thái Lan là hai đối tác gần gũi nhất của Lào và việc Lào luôn tăng cường thúc đẩy mối quan hệ chính trị - ngoại giao, kinh tế với hai nước này cũng là điều dễ hiểu.

Với Thái Lan: Có thể nói, mặc dù trải qua nhiều biến cố thăng trầm trong lịch sử thời phong kiến và thời kỳ cận hiện đại, nhưng mối quan hệ giữa Lào và Thái Lan vẫn là mối quan hệ "đồng chủng, đồng văn", láng giềng gần gũi. Đây là thực tế không thể phủ nhận và là lợi thế to lớn của Thái Lan trong tương quan so sánh với quan hệ Lào - Trung, Lào - Việt Nam. Mặc dù có sự khác biệt về thể chế chính trị, nhưng mối quan hệ giao lưu giữa Lào và Thái Lan vẫn rất gần gũi về mọi mặt. Điều này lý giải cho vị thế ngày càng gia tăng của Thái Lan trong quan hệ với Lào trong nhiều năm qua, nhất là về kinh tế và văn hóa. Đặc biệt, người Lào và người Thái rất gần nhau về ngôn ngữ, phong tục, tập quán và lối ứng xử, giúp họ có thể giao tiếp với nhau trong buôn bán và giao lưu mà không cần phiên dịch. Đây chính là lợi thế vô song của mối quan hệ Lào - Thái Lan mà các đối tác khác, kể cả Trung Quốc và Việt Nam, cũng không thể có được.

Về mặt chính trị, Lào luôn duy trì quan hệ ổn định với Thái để gia tăng sự hiểu biết và ủng hộ lẫn nhau trên các diễn đàn khu vực và quốc tế. Hai bên luôn tăng cường trao đổi các đoàn quan chức ở tất cả các cấp, các địa phương và các tổ chức xã hội nghề nghiệp; tiến hành việc hợp tác bảo vệ an ninh biên giới, đẩy nhanh tiến độ việc cắm mốc biên giới trên bộ và trên sông, tích cực triển khai hợp tác quốc phòng và kiểm soát ma túy trên toàn tuyến biên giới giữa hai nước. Lào cũng nhận được sự hợp tác chặt chẽ từ phía Thái Lan trong việc tổ chức nhiều hội nghị cấp

cao và chuyên ngành của ASEAN tại Vientiane. Rõ ràng, sự hợp tác tốt đẹp về chính trị - ngoại giao đã làm cho quan hệ giữa hai nước xích lại gần nhau hơn, tạo tiền đề vững chắc cho việc hợp tác trong các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, xã hội.

Về mặt kinh tế, Thái Lan luôn là đối tác thương mại lớn nhất của Lào. Năm 2020, mặc dù bị tác động tiêu cực bởi đại dịch Covid-19, tổng kim ngạch thương mại của Lào đạt 12,14 tỷ USD (xuất khẩu đạt 6,25 tỷ USD, nhập khẩu đạt 5,89 tỷ USD). Trong đó, Lào xuất sang Thái Lan lượng hàng hóa đạt 2,95 tỷ USD, chiếm 47,2% tổng lượng xuất khẩu (so với 1,68 tỷ USD sang Trung Quốc, chiếm 26,9% và 440 triệu USD sang Việt Nam, chiếm 7,05%). Cũng trong năm 2020, Lào nhập khẩu 3,36 tỷ USD hàng hóa từ Thái Lan, chiếm 57,1% tổng lượng nhập khẩu (so với 1,42 tỷ USD từ Trung Quốc, chiếm 24,1% và 566 triệu USD từ Việt Nam, chiếm 9,6%)⁽¹⁰⁾. Rõ ràng, Thái Lan luôn chiếm tỷ trọng áp đảo trong cán cân thương mại của Lào. Ngoài ra, giữa hai nước còn có quan hệ lao động khá gần gũi khi hàng năm luôn có tới hàng trăm ngàn lao động Lào làm việc tại Thái Lan theo hợp đồng dài hạn, ngắn hạn hoặc thời vụ. Trong thực tế, nếu xét từ góc độ hội nhập ASEAN và trong bối cảnh xây dựng Cộng đồng ASEAN, thì việc Lào gia tăng quan hệ toàn diện với Thái Lan cũng là điều dễ hiểu, và điều này càng gia tăng áp lực đòi hỏi Việt Nam phải cố gắng nhiều hơn nữa trong mối quan hệ kinh tế với Lào.

Với Việt Nam: Lào có mối quan hệ láng giềng, hữu nghị đặc biệt và hợp tác toàn diện. Đó là mối quan hệ được khởi nguồn và vun đắp trong suốt chiều dài lịch sử đấu tranh chống ngoại xâm và xây dựng đất nước của hai nước. Trong chính sách

đối ngoại của mình, Lào luôn dành ưu tiên cao nhất cho Việt Nam và coi Việt Nam là đối tác đặc biệt. Tuy nhiên, trong bối cảnh cạnh tranh kinh tế và địa chính trị giữa các nước hiện nay, nhân tố lợi ích đang chịu nhiều chi phối trong chính sách đối ngoại của Lào.

Thực vậy, xét từ góc độ lợi ích, cả hai nước Lào và Việt Nam đều đang trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội, thực hiện sự nghiệp công nghiệp hóa và hiện đại hóa như cả hai bên luôn nhấn mạnh. Vì lợi ích phát triển kinh tế, cả Lào và Việt Nam đều cần tăng cường thúc đẩy sản xuất, thu hút đầu tư và gia tăng trao đổi thương mại với các nước... Trong diễn biến của quá trình phức tạp này, việc tiếp cận các nguồn lực, các đối tác bên trong và bên ngoài khu vực cho mục tiêu phát triển của cả hai nước là điều đương nhiên; trong đó, Trung Quốc, Thái Lan, Nhật Bản, Hàn Quốc, Mỹ...đều là những đối tác hàng đầu của cả hai nước. Cuộc đua tranh gia tăng ảnh hưởng chính trị - ngoại giao, kinh tế... giữa các đối tác này với Lào và Việt Nam cũng là điều hiển nhiên, trong đó cả Lào và Việt Nam đều có quyền lựa chọn cho mình đối tác tốt nhất, mang lại hiệu quả cao nhất, xét từ góc độ tăng trưởng và phát triển kinh tế. Trong cuộc đua tranh ảnh hưởng này, Trung Quốc có những ưu thế lớn về vị thế và tiềm lực tài chính. Từ đó, ảnh hưởng kinh tế của Trung tại Lào đã dần lớn mạnh và đang lấn át Việt Nam. Nếu Việt Nam không thay đổi cách tiếp cận đối với Lào mà vẫn chỉ bám giữ vào mối quan hệ hữu nghị truyền thống đặc biệt, thì việc Trung Quốc chiếm ưu thế và đẩy lùi ảnh hưởng của Việt Nam tại địa bàn Lào là điều có thể xảy ra.

Xét từ góc độ địa chính trị, cuộc cạnh tranh hiện nay đang và sẽ tiếp tục diễn ra

ở nhiều khu vực trên thế giới, trong đó các nước lớn đang tranh đấu quyết liệt để tranh giành vị thế, ảnh hưởng và đồng minh. Suy cho cùng, ảnh hưởng địa chính trị gắn liền với lợi ích kinh tế, nước nào có nhiều bạn bè đồng minh thì càng có cơ hội gia tăng lợi ích kinh tế. Đây là điều lý giải cho mục đích thâm tóm cả thế giới của Mỹ từ trước tới nay và mục tiêu làm bá chủ thế giới thông qua “giấc mộng Trung Hoa” của Trung Quốc trong những năm gần đây; trong đó Lào đang dần trở thành mục tiêu địa chính trị quan trọng của Bắc Kinh. Trong cuộc cạnh tranh địa chính trị ở Lào, Việt Nam và các đối tác khác của Lào đều đang tỏ ra yếu thế trước Trung Quốc.

3. Một số nhận xét và kết luận

Nhìn vào mô hình chính trị nội bộ và đặc trưng chính sách đối ngoại của Lào trên đây, có thể rút ra một số nhận xét như sau.

Thứ nhất, về mô hình chính trị nội bộ: Lào là một trong số ít các quốc gia theo chế độ XHCN do một đảng lãnh đạo, vận hành theo nguyên tắc tập trung dân chủ. Hệ thống chính trị, cơ cấu nhà nước và các tổ chức chính trị - xã hội, nghề nghiệp ở Lào hoạt động trong khuôn khổ hiến pháp và pháp luật. Xuất phát từ mô hình chính trị nội bộ hiện nay, mọi chính sách đối nội của nhà nước Lào, suy cho cùng, là nhằm đạt được ba mục tiêu cơ bản như: i) Xây dựng bộ máy quyền lực nhà nước và củng cố hệ thống chính trị nội bộ vững chắc; ii) Thực hiện hòa hợp và đoàn kết dân tộc; iii) Mở rộng dân quyền dân chủ trong xã hội và nâng cao vai trò lãnh đạo tuyệt đối của đảng cầm quyền.

Đối với mục tiêu thứ nhất, rõ ràng bộ máy quyền lực nhà nước và hệ thống chính

quyền hiện nay ở CHDCND Lào đã được xây dựng từng bước khá thành công. Thực tiễn chứng minh, bộ máy quyền lực ở Lào là công cụ pháp lý quan trọng đóng vai trò to lớn trong việc duy trì quyền lực chính trị của nhà nước Lào và hoạt động khá hiệu quả, phù hợp với tập quán sinh hoạt tôn giáo và văn hóa của nhân dân Lào, đáp ứng cơ bản các quyền lợi về chính trị - an ninh, kinh tế, văn hóa - xã hội của người dân Lào.

Ở mục tiêu thứ hai, vấn đề đoàn kết và hòa hợp dân tộc ở Lào cũng thể hiện rõ ràng Chính phủ Lào đã có đường lối và chính sách đúng đắn, cách tiếp cận phù hợp trong việc giải quyết các vấn đề dân tộc. Nhìn chung hiện nay, các dân tộc ở Lào đang chung sống hiền hòa, có truyền thống yêu thương và đoàn kết trong nội bộ cộng đồng và chung sống hòa bình với các dân tộc láng giềng. Đây rõ ràng là ưu điểm nổi bật của tình hình chính trị nội bộ Lào.

Trong mục tiêu thứ ba, vấn đề mở rộng dân chủ và nâng cao vai trò của đảng cầm quyền luôn được người Lào coi trọng. Nền dân chủ ở Lào cho phép mọi người dân đều được hưởng các quyền tự do được quy định bởi hiến pháp. Bản chất của vấn đề dân chủ nằm trong bản chất của thể chế chính trị Lào. Cũng giống như Việt Nam và một số nước XHCN khác, Lào không theo chế độ đa nguyên, tam quyền phân lập, mà tuyên bố xây dựng mô hình nhà nước pháp quyền XHCN “của dân, do dân, vì dân” dưới sự lãnh đạo của Đảng NDCM Lào. Đây là mô hình nhà nước kiểu mới chỉ tồn tại ở một số ít nước với bản chất dân chủ hết sức khác biệt so với phương Tây. Với mô hình này, nền dân chủ hiện đại ở Lào được thực hiện theo hình thức *dân chủ tập trung, thiểu số phục tùng đa số, cấp dưới phục tùng cấp trên, địa phương phục tùng*

trung ương; là nguyên tắc “tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách”. Từ đây, phát sinh ra mô hình dân chủ rất đặc thù trong quản lý nhà nước ở Lào: “đảng lãnh đạo, nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ”. Mô hình dân chủ này có nhiều ưu điểm nổi bật nhưng cũng có nhiều hạn chế.

Ở Lào, chính đảng duy nhất là Đảng NDCM Lào. Theo Hiến pháp Lào, người dân Lào trực tiếp bầu ra Quốc hội. Quốc hội Lào Khóa IX (2021-2026) hiện nay gồm 164 đại biểu, đây là những người đại diện cho dân để họ bầu ra Chủ tịch nước và Chính phủ Lào. Người đứng đầu nhà nước là Chủ tịch nước được Quốc hội bầu ra có nhiệm kỳ 5 năm. Người đứng đầu Chính phủ là Thủ tướng do Chủ tịch nước đề cử và Quốc hội thông qua. Đường lối chính sách của Chính phủ Lào do Đảng NDCM Lào lãnh đạo thông qua 13 Ủy viên Bộ Chính trị và 71 Ủy viên chính thức và 10 ủy viên dự khuyết do Đại hội XI (01/2021) bầu ra. Các Bộ trưởng, các Trưởng ban/ngành của Đảng, người đứng đầu các ủy ban chuyên trách của Quốc hội, các tổ chức chính trị - xã hội và đoàn thể, thường là ủy viên Trung ương Đảng NDCM Lào.

Như vậy, nền dân chủ ở Lào mang đặc trưng của nền dân chủ tập trung. Người dân không có quyền trực tiếp bầu ra Chủ tịch nước mà thông qua người đại diện của họ là đại biểu Quốc hội. Trong sinh hoạt Đảng, bản chất của nền dân chủ tập trung được duy trì tuyệt đối, ở mọi lúc, mọi nơi. Nhìn chung, dân chúng và các đảng viên bình thường ở Lào luôn là những người chấp hành nghiêm chỉnh các đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Chính phủ. Vấn đề còn lại duy nhất là để lãnh đạo đất nước ngày càng có hiệu quả, Đảng NDCM Lào phải luôn nỗ lực đổi mới,

không ngừng tự hoàn thiện mình để đảm nhiệm tốt nhất vai trò là nhân tố lãnh đạo tuyệt đối và toàn diện đối với xã hội Lào.

Thứ hai, về chính trị đối ngoại: Trong bối cảnh đổi mới và hội nhập quốc tế hiện nay, nước CHDCND Lào đang có vị trí địa chiến lược rất quan trọng ở khu vực Đông Nam Á. Do nằm ở trung tâm bán đảo Đông Dương và Tiểu vùng Mekong mở rộng, nên các nước lớn và các nước láng giềng đều thấy rõ vị trí chiến lược của Lào, không ngừng cạnh tranh ảnh hưởng chính trị và kinh tế tại đây để mưu cầu lợi ích.

Trong cuộc cạnh tranh địa chính trị khốc liệt hiện nay, chính phủ Lào đang thi hành chính sách “đa phương hóa, đa dạng hóa”, mở cửa và hội nhập quốc tế. Tuy nhiên, với ưu thế về vị thế nước lớn và tiềm năng tài chính khổng lồ, Trung Quốc đang có nhiều ảnh hưởng mạnh mẽ ở Lào. Với việc khánh thành đường sắt cao tốc Trung - Lào vào cuối tháng 10/2021, Trung Quốc đang dần trở thành nhân tố quan trọng đặc biệt trong chính sách đối ngoại Lào. Trong dài hạn, sự xích lại gần hơn giữa Trung Quốc và Lào là điều khó tránh khỏi. Trong bối cảnh đó, Việt Nam cần tăng cường mối quan hệ đặc biệt và hợp tác toàn diện hơn nữa đối với Lào.

Về chính sách đối ngoại, điều hiển nhiên tốt nhất đối với Lào là sự cân bằng mối quan hệ với các nước láng giềng. Ở tầm khu vực, chính sách đối ngoại của Lào sẽ giúp nước Lào an toàn hơn khi cân bằng quan hệ giữa các nước ASEAN và Trung Quốc. Còn ở tầm thế giới, ngoài các nước láng giềng ASEAN và Trung Quốc, Lào sẽ có nhiều lợi ích và nâng cao được vị thế địa chiến lược khi coi trọng việc cân bằng và cởi mở hơn nữa trong quan hệ với Mỹ, Nhật Bản, Nga, EU và Ấn Độ./.

CHÚ THÍCH

1. Nguyễn Minh Tâm (2021): “Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI Đảng NDCM Lào...” www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/tin-binh-luan/-/asset_publisher/DLIYi5AJyFzY/content/dai-hoi-dai-bieu, truy cập ngày 12/10/2021.
2. Nguyên tắc tập trung dân chủ là nguyên tắc tổ chức cơ bản của các đảng cộng sản. Nguyên tắc này giải thích rằng, tập trung dân chủ là tự do trong thảo luận nhưng thống nhất trong hành động. Đây cũng là nguyên tắc tập trung dân chủ mà theo đó, thiếu số phải phục tùng đa số, cấp dưới phải phục tùng cấp trên, địa phương phải phục tùng trung ương, cá nhân phải phục tùng tổ chức.
3. Lào công bố kết quả bầu cử Quốc hội khóa IX (<https://nhandan.vn/tin-tuc-the-gioi/lao-cong-boket-qua-cuoc-bau-cu-quooc-hoi-khoa-ix-637483/>), truy cập ngày 12/10/2021.
4. Kể từ khi ban hành Hiến pháp (14/08/1991), tính tới năm 2020, Quốc hội nước CHDCND Lào đã thông qua tổng cộng 157 bộ Luật xây dựng mới cũng như sửa đổi. Ngoài ra, CHDCND Lào hiện có tổng cộng 968 văn bản Luật, dưới Luật và quy định (<https://tapchilaoviet.org/tin-bai-noibat/cac-bo-luat-hien-hanh-cua-chdcnd-lao-34053.html>), truy cập 10/03/2022.
5. Trương Duy Hòa (2012), “Một số vấn đề và xu hướng chính trị-kinh tế ở CHDCND Lào trong hai thập niên đầu thế kỷ XXI”, Nxb. KHXH; Chương 1, Mục 1.2. Những vấn đề chính trị đối nội nổi bật ở Lào; tr.21 - 55.
6. “Báo cáo của Thanh tra Nhà nước Lào” ngày 19/1/2017 cho biết, trong suốt nhiều năm qua, tham nhũng của cán bộ nhà nước từ cấp Trung ương tới địa phương đã gây thất thoát rất lớn cho ngân sách nhà nước. Như tại tỉnh Salavan, một số cán bộ Sở Nông nghiệp đã giả mạo giấy tờ nhằm biến thủ công quỹ nhà nước với số tiền lên tới 11,4 tỷ kíp (khoảng 1,4 triệu USD). Tại tỉnh Savannakhet, một số cán bộ ngành thuế đã tham ô tiền thuế của nhà nước lên tới 5,8 tỷ kíp (gần 800 nghìn USD) và cán bộ Phòng Lao động và Phúc lợi xã hội tham ô trên 200 triệu kíp (khoảng 25.000 USD). Còn tại Thủ đô Vientiane, năm 2016, cán bộ ngành thuế thuộc Bộ Tài chính tham ô 6,9 tỷ kíp (gần 900 nghìn USD). Ngoài ra, còn nhiều cán bộ nhà nước thuộc nhiều bộ ngành, bao gồm cả cán bộ cấp tỉnh, cấp mường/huyện tham ô trong nhiều trường hợp khác nhau. (Nguồn: TTX Pathet Lào - kpl.net.la - bản tiếng Lào).
7. Theo Báo cáo của Ủy ban Kiểm tra Trung ương Đảng NDCM Lào, các vụ việc tham nhũng trong 5 năm (2012-2017) liên quan đến các khoản thanh toán tổng cộng hơn 4.807 tỷ kíp (khoảng 13 nghìn tỷ VNĐ), và 734 quan chức đã được phát hiện có liên quan. Từ năm 2011 đến năm 2015, có 130 cảnh sát ở tỉnh Oudomxay đã bị sa thải vì đã nhận hối lộ và lạm dụng quyền lực... Đáng chú ý, năm 2020, Thủ tướng Thonglun Xixulit đã sa thải hai Tỉnh trưởng Attapeu và Xieng Khouang sau khi họ bị cáo buộc trục lợi từ buôn bán gỗ. Đây là những vụ việc sa thải cán bộ cao cấp, hiếm khi xảy ra trong quá khứ Lào (<http://tapchimattran.vn/the-gioi/chdcnd-lao-luat-chong-tham-nhung-chia-khoa-cho-su-phat-trien-kinh-te-21028.html>; truy cập 15/3/2022). Một báo cáo khác của Thanh tra Nhà nước Lào cũng cho biết, trong năm 2016 có tổng cộng 71 cán bộ bị điều tra tham nhũng, trong đó có 9 trường hợp thuộc Bộ Tài chính, 30 trường hợp thuộc tỉnh Udomxay, 3 trường hợp thuộc Bộ Bưu chính và Vận tải, 27 trường hợp thuộc tỉnh Savannakhet, 1 trường hợp thuộc tỉnh Salavan và 1 trường hợp thuộc Bộ Lao động và Phúc lợi xã hội. Qua điều tra, Tòa án Lào đã tiến hành xét xử 25 trường hợp trong tổng số 71 trường hợp bị điều tra, trong đó có nhiều cá nhân bị phạt tù và nhiều người khác bị buộc phải rời khỏi chức vụ.
8. Theo Phó Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Trung ương Đảng NDCM Lào Đaojualapha Baovongphet, kể từ năm 2001 cho tới năm 2017, Trung ương Đảng NDCM Lào đã giải tán 2 tổ chức Đảng và 4 tổ chức cơ sở Đảng, thi hành kỷ luật đối với trên 2.700 đảng viên, trong đó có 1.440 đảng viên liên quan tới tham nhũng gây thiệt hại cho ngân sách nhà nước Lào trên 743,2 triệu USD (Xem: Phát biểu của ông Đaojualapha Baovongphet tại Hội nghị thường niên về công tác thanh - kiểm tra của Bộ Thông tin, Văn hóa và Du lịch Lào tại Thủ đô Vientiane, tháng 3/2017 - TTX Pathet Lào - kpl.net.la).
9. Về thương mại, tính từ năm 2013 đến năm 2019, tổng kim ngạch thương mại hai chiều Lào - Trung đạt 20,52 tỷ USD. Còn về đầu tư, từ năm 2015 đến nay, Trung Quốc luôn chiếm vị trí thứ 1 trong đầu tư tại Lào, bỏ xa Việt Nam và Thái Lan, với tổng giá trị đầu tư lũy kế đến năm 2019 đạt hơn 12 tỷ USD với 785 dự án đầu tư. Còn viện trợ ODA, chỉ tính đến năm 2017, số tiền viện trợ và cho vay mà Trung Quốc dành cho Lào đã đạt 11,5 tỷ USD (Xem: Trương Duy Hòa: “Hợp tác kinh tế Lào - Trung Quốc những năm gần đây và một số tác động chủ yếu đối với Lào”, trong Nghiên cứu Đông Nam Á, số 4/2021, tr. 4, 5, 9).
10. <https://oec.world/en/profile/country/lao>. Truy cập ngày 17/03/2022.